

Závaznost/nezávaznost českých technických norem

Problematiku technických norem používaných v České republice (např. ČSN, EN apod.) upravuje zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky. Klíčové je ustanovení § 4 odst. 1, které stanoví:

1) Česká technická norma je dokument schválený Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (dále jen "Úřad") pro opakované nebo stálé použití vytvořený podle tohoto zákona a označený písmenným označením ČSN, jehož vydání bylo oznámeno ve Věstníku Úřadu. Česká technická norma není obecně závazná.

Normy představují standardy, které je výhodné dodržovat, nejsou však závazné např. z toho důvodu, aby bylo možné dosahovat případného pokroku či lepších výsledků, než jakými by bylo dosaženo užitím norem.

Norma může být závazná v těchto případech:

- když ji závaznou učiní právní předpisy,
- když se strana zaváže smlouvou na práci, dodávce či dílu podle normy,
- když bylo učiněno prohlášení o shodě,
- rozhodnutím správního orgánu.

V této souvislosti je ovšem vhodné zdůraznit, že český právní řád obsahuje řadu zákonů i podzákoných právních předpisů, které stanoví povinnost řídit se normami přímo i nepřímo. Jde zejména o různé normy týkající se ochrany života, zdraví a bezpečnosti osob a zvířat, majetku a životního prostředí.

Podmínky k zajištění bezpečnosti vyhrazených zdvihacích zařízení stanovuje Vyhláška č. 19/1979 Sb. (dále jen jako „vyhláška“), kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti (vyhrazená zdvihací zařízení v důlních provozech upravuje zvláštní Vyhláška č. 392/2003 Sb.).

§ 2 odst. 1 vyhlášky definuje vyhrazená zdvihací zařízení:

1) Vyhrazená zdvihací zařízení ve smyslu § 4 písm. d) až g) zákona (dále jen "zařízení") jsou tato zařízení s motorickým pohonem:

- a) zdvihadla a pojezdná zdvihadla o nosnosti nad 5000 kg (kladkostroje, kočky apod.),
- b) jeřáby o nosnosti nad 5000 kg,
- c) pohyblivé pracovní plošiny s výškou zdvihu nad 3 m,
- d) stavební výtahy s výškou zdvihu nad 3 m, jimiž se dopravují také osoby,
- e) výtahy, které jsou trvalou součástí staveb o nosnosti nad 100 kg a s výškou zdvihu nad 2 m,
- f) regálové zakladače se svisle pohyblivými stanovišti obsluhy.

Pro vyjmenovaná vyhrazená zdvihací zařízení dle § 4 odst. 1 vyhlášky platí, že:

(1) Každé nově smontované zařízení s výjimkou výrobků stanovených k posuzování shody podle zvláštního zákona a nařízení vlády musí výrobce, popřípadě montážní organizace podrobit montážní zkoušce a výchozí revizi elektrického zařízení a vyhotovit pro ně knihu zdvihacího zařízení, pasport nebo obdobný doklad. O individuálním vyzkoušení vyhotoví oprávněná organizace zápis

§ 7 vyhlášky dále stanoví:

Organizace je povinna soustavně ověřovat revizemi a revizními zkouškami další provozní způsobilost zařízení, rozsah a úplnost dokumentace. Tyto revize a revizní zkoušky se provádí v

rozsahu a ve lhůtách předepsaných technickými normami, popřípadě technickými podmínkami výrobní organizace.

Pro zkoušení všech druhů provozovaných jeřábů a zdvihadel s ručním i motorickým pohonem platí ČSN 27 0142 Jeřáby a zdvihadla - Zkoušení provozovaných jeřábů a zdvihadel. Norma neplatí pro zdvihadla konstruovaná pro speciální použití (jednouúčelová montážní zařízení, průmyslové manipulátory), dále pro nízkozdvížné a vysokozdvížné vozíky, mimo zdvižné vozy pro manipulaci s kontejnery a vysokozdvížné vozíky s jeřábovou nástavbou (výložníkem) a pro vrátky.

Na základě výše uvedeného lze tedy konstatovat, že ačkoliv platí obecná nezávaznost technických norem, v případě vyhrazených zdvihacích zařízení jako jsou jeřáby apod., je nutné dodržovat příslušné normy ČSN (ČSN 27 0142), a to zejména za účelem ochrany zdraví a bezpečnosti osob.

Pro potřeby Asociace odborných pracovníků pro zdvihací zařízení ČR zpracoval Petr Vítek, Ti kran servis s.r.o.